

Asia: VN/7050/2023

Luonnos valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

-

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

-

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

-

Nuorisotyön ja -toiminnan tukemisen linjaukset

-

Painopisteet nuorisoalan valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

-

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisoalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

-

Muita näkemyksiä ohjelmasta

Nuorten Palvelu ry kiittää mahdollisuudesta lausua valtakunnallisesta nuorisotyön ja -politiikan ohjelmasta vuosille 2024 – 2027.

Sosiaalipedagogiikassa korostetaan nuorten yksilöllisyyden huomioivan persoonallisen kasvun tukemista, toimijuuden ja osallisuuden vahvistamista, yhteisöjen kasvatuksellisten prosessien

kehittämistä sekä kriittisen yhteiskunnallisen lukutaidon vahvistamista. Lisäksi sosiaalipedagogiikassa pidetään tärkeänä jatkuvaa kriittistä reflektiota kasvatustyön merkityksestä ja tavoitteista.

Hallitus on ohjelmassaan sitoutunut vastaamaan nuorten hyvinvointivajeisiin, mielenterveysongelmiin ja syrjäytymisen ehkäisyyn korostaen moniammatillista, ehkäisevää ja tutkimusperustaista näkökulmaa. Nuorten Palvelu ry katsoo, että nämä ovat kannatettavia nuorisotyön ja -politiikan toteuttamiseksi ja kehittämiseksi tärkeitä päämääriä väkivallan ja syrjäytymisen poistamisen sekä tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, ekososiaalisen sivistyksen ja planetaarisen hyvinvoinnin vahvistamisen lisäksi.

Ottaen huomioon, kuinka kompleksisia yhteiskunnallisia epäkohtia edellä kuvatun ilmiöt ovat, kuinka laadukasta nuorisotyöllistä osaamista ja tutkimusta Suomessa on ja kuinka merkittävä ohjelma nuorten oikeuksien ja hyvinvoinnin toteutumisen kannalta valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma on, pidämme lausuttavana olevaa ohjelmaluonnosta vakavasti puutteellisena.

Ohjelmaluonnoksesta puuttuu selkeä visio nuorisotyön ja -politiikan päämäärästä kuluvalle ohjelmakaudella, päämäärän saavuttamista tukeva ja arvioitavissa oleva tavoitteenasettelu ja erityisesti konkreettinen ja laaja-alainen kuvaus tavoitteiden mukaisista toimenpiteistä sekä toimenpiteisiin käytettävissä olevat resurssien linjaukset.

Ohjelmaluonnos koostuu nyt pääasiassa luettelonomaisista ja irrallisista maininnoista nuorisotyön ja -politiikan toteuttamisesta, jotka nekin jäävät hyvin yleisluontoiselle ja siten monitulkintaiselle tasolle. Lisäksi puutteellista ohjelmaluonnoksessa on myös hyvän nuoruuden sekä nuorten oikeuksien ja hyvinvoinnin toteutumisen kannalta keskeisten toimijoiden sekä eri sektorien ja alojen toimijoiden yhteistoiminnan tunnistaminen. Esimerkiksi kolmannen sektorin toimijoista on vain yksittäisiä mainintoja ja sektori- ja alarajat ylittävästä yhteistoiminnasta nuorisotyön toteuttamiseksi ja kehittämiseksi ohjelmaluonnoksessa ei ole näkemystä lainkaan. Monisektorinen näkökulma olisi perusteltua tuoda myös nuorisotyön koordinoitua koskeviin linjauksiin. Monisektorisen ja -alaisen yhteistoiminnan edellytysten luominen olisi erityisen tärkeää ajassa, jossa monisektorisesti ja -alaisesti nuorten tukemiseksi käytettävissä olevia resursseja vähennetään merkittävästi lähivuosina.

Myös eri vähemmistöisyyksiin kuuluvien nuorten tukeminen ja elinolojen parantaminen jää ohjelmaluonnoksessa vähemmistöisyyksiin kytkeytyviin yhteiskunnallisiin epäkohtiin nähden hyvin kapeaksi. Esimerkiksi rasismia ja sukupuolistunutta väkivaltaa ohjelmaluonnoksessa ei mainita lainkaan.

Jo näiden ohjelmaluonnoksen kokonaisuuden arvioinnista käsin nostettujen näkökulmien perusteella ilmaisemme vakavan huolestumme yhteiskuntamme edellytyksistä vastata hyvää nuoruutta sekä nuorten oikeuksia ja hyvinvointia uhkaaviin haasteisiin tulevalle ohjelmakaudella.

Ohjelmaluonnoksen ansiona voidaan pitää sitä, että siinä tunnistetaan osa nuorten näkökulmasta keskeisistä yhteiskunnallisista epäkohdista ja sitä, että ohjelmaluonnoksessa tuodaan esiin

ennaltaehkäisy, matalakynnyksisyyden sekä taide-, kulttuuri- ja liikuntatoiminnan ja muun sivistystoiminnan saavutettavuuden parantamisen tärkeys.

Nuorten Palvelu ry vetoaa erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien nuorten puolesta, että valtakunnallista nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaa arvioitaisiin nuorten ansaitsemalla vakavuudella ja huolellisuudella uudelleen ennen ohjelman toimeenpanoa.

Tossavainen Tatu

Nuorten Palvelu ry - Tatu Tossavainen, toiminnanjohtaja